

Prijedlog Strateških smjernica za razvoj Sektora pomorske industrije

Prijedlog prioriternih područja i mjera za razvoj Sektora

Ministarstvo gospodarstva

Uprava za konkurentnost i investicije

Rujan, 2013.

SADRŽAJ:

VIZIJA, OPĆI CILJ I PRIORITETNA PODRUČJA ZA RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ	2
PRIORITETNO PODRUČJE 1: Unaprjeđenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz podršku institucija i kreiranje infrastrukture.....	3
PRIORITETNO PODRUČJE 2: Jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz pružanje podrške istraživanju i razvoju, primjeni inovacija, tehnološkom razvoju i promocije Sektora	5
PRIORITETNO PODRUČJE 3: Ulaganje u razvoj ljudskih resursa	10
PRIORITETNO PODRUČJE 4: Poboljšanje pristupa financiranju	12
FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEŠKIH SMJERNICA ZA RAZVOJ SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE	13
PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEŠKIH SMJERNICA ZA RAZVOJ SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE	14

VIZIJA, OPĆI CILJ I PRIORITETNA PODRUČJA ZA RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

VIZIJA: Sektor pomorske industrije je ključni pokretač održivog gospodarskog razvoja temeljenog na visoko-tehnološkoj proizvodnji i učinkovitoj upotrebi resursa, primjeni znanja i inovacija te lider u proizvodnji brodograđevnih proizvoda visoke dodane vrijednosti.

U okviru Hrvatskog klastera konkurentnosti pomorske industrije definiran je opći cilj sektora do 2020. godine. Opći cilj postavljen u okviru sektora pomorske industrije je pridonijeti ostvarivanju vizije te stvoriti dugoročno održiv model jačanja konkurentnosti sektora kroz istraživanje, tehnološki razvoj, primjenu inovacija i novih tehnologija te povećanje priljeva investicija.

Taj će se cilj postići kroz četiri prioritetna područja:

- 1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz podršku institucija i kreiranje infrastrukture**
- 2. Jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije putem restrukturiranja te pružanja podrške istraživanju i razvoju, primjeni inovacija, tehnološkom razvoju i promocije sektora**
- 3. Ulaganje u razvoj ljudskih resursa**
- 4. Poboljšanje pristupa financiranju**

Horizontalna mjera koja se provlači kroz sva prioritetna područja odnosi se na usklađivanje politike razvoja sektora pomorske industrije i politike korištenja strukturnih instrumenata Kohezijske politike EU.

Osnovni pokazatelji uspješnosti ispunjenja općeg cilja bit će povećanje konkurentnosti sektora pomorske industrije, povećanje priljeva izravnih (stranih) investicija u sektor i povećanje udjela istraživanja i razvoja u BDP-u sektora te broja zaposlenih u sektoru.

PRIORITETNO PODRUČJE 1:

Unaprjeđenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz podršku institucija i kreiranje infrastrukture

Svrha

Svrha ovog prioritetnog područja je stvoriti uvjete za povećanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz podršku institucija i kreiranje infrastrukture za povezivanje javnog i znanstveno-istraživačkog sektora, definiranje domaćeg lanca vrijednosti te uključivanje u međunarodni lanac vrijednosti.

Opravdanost

Unaprjeđenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije ključan su čimbenik njegovog ekonomskog rasta i priljeva novih investicija u sektor.

Sukladno potrebama poslovnog sektora, potreban je daljnji razvoj i unaprjeđenje poslovne i znanstveno-istraživačke infrastrukture namijenjene sektoru pomorske industrije te umrežavanje iste kroz visoko-tehnološku mrežu za industriju i tehnološku platformu za sektor.

Jedna od slabosti sektora je neidentificirani domaći lanac vrijednosti sektora pomorske industrije i nedovoljna uključenost u međunarodni lanac vrijednosti kao i slaba umreženost javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora.

Mjere za ostvarenje Prioritetnog područja 1

Prioritetno područje „Unaprjeđenje poslovnog okruženja i jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz institucionalnu i infrastrukturnu podršku“ uključuje sljedeće mjere:

- *Povezivanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz poslovne klastere i klastere konkurentnosti*
- *Razvoj tematskih tehnoloških platformi za sektor pomorske industrije*
- *Poticanje suradnje s ostalim hrvatskim klasterima konkurentnosti i međunarodnim klasterima u cilju razmjene informacija i promocije primjera dobre prakse*

- *Definiranje domaćeg lanca vrijednosti sektora pomorske industrije i uključivanje u međunarodni lanac vrijednosti kroz internacionalizaciju poslovanja*

1.1. Povezivanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz poslovne klastere i klastere konkurentnosti

Jedna od mjera za unaprjeđenje poslovnog okruženja za razvoj sektora pomorske industrije je i umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz razvoj poslovnih klastera i klastera konkurentnosti.

Hrvatski klaster konkurentnosti pomorske industrije, osnovan u srpnju 2013. godine, koristit će se kao instrument za podizanje sektorske konkurentnosti, instrument za učinkovito korištenje EU fondova i programa EU, instrument za internacionalizaciju i međusektorsko umrežavanje, instrument za lobiranje, promociju i brendiranje sektora te instrument za ciljano privlačenje investicija, razvoj projekata i stvaranje nove dodane vrijednosti na razini sektora.

1.2. Razvoj tematskih tehnoloških platformi za sektor pomorske industrije

Intencija je ove mjere uspostaviti uspješnu i djelotvornu podršku tehnološkom razvoju i komercijalizaciji rezultata istraživanja u sektoru pomorske industrije kroz razvoj Visoko-tehnološke mreže za industriju i izgradnju Tehnološke platforme za sektor pomorske industrije.

Cilj Tehnološke platforme za sektor pomorske industrije bit će:

- podrška industriji (malim, srednjim i velikim poduzećima);
- nadogradnja, razvoj, umrežavanje i učinkovita primjena znanstveno-istraživačke infrastrukture (ZII), opreme i odgovarajućih ljudskih resursa sukladno potrebama sektora pomorske industrije;
- sinergija i povezivanje institucija iz poslovnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz komunikacijske platforme;
- suradnja i spajanje s međunarodnim tehnološkim platformama i regionalnim tehnološkim platformama relevantnima za razvoj sektora pomorske industrije.

Radi cjelovitog pregleda stanja u sektoru, kao integralni dio Tehnološke platforme za sektor pomorske industrije, planira se izrada jedinstvene baze podataka sa svim relevantnim podacima koji se odnose na sektor, a kako bi se utvrdile mogućnosti i kapaciteti istog (tzv. mapiranje raspoloživih i potencijalnih resursa sektora pomorske industrije u smislu raspoloživosti prirodnih resursa, kapaciteta proizvodnih postrojenja i kapaciteta tvrtki na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini).

1.3. Poticanje suradnje s ostalim hrvatskim klasterima konkurentnosti i međunarodnim klasterima u cilju razmjene informacija i promocije primjera dobre prakse

Cilj ove mjere je uspostavljanje kontakata između članova Hrvatskog klastera konkurentnosti pomorske industrije te ostalih međunarodnih klastera pomorske industrije, u cilju razmjene znanja, iskustava i primjera najbolje prakse te uspostavljanja i jačanja međunarodne suradnje radi zajedničkog nastupanja na tržištu (npr. uspostava konzorcija za sudjelovanje na velikim međunarodnim natjecanjima u suradnji sa strateškim partnerima i sl.).

1.4. Definiranje domaćeg lanca vrijednosti sektora pomorske industrije i uključivanje u međunarodni lanac vrijednosti kroz internacionalizaciju poslovanja

U cilju povećanja konkurentnosti sektora pomorske industrije potrebno je definirati domaći lanac vrijednosti sektora kako bi se omogućilo horizontalno i vertikalno povezivanje sektora i ciljano privlačenje investicija u identificirane praznine u okviru postojećeg lanca, sa svrhom unaprjeđenja istog ili poticanja uključivanja u međunarodni lanac vrijednosti sektora pomorske industrije.

PRIORITETNO PODRUČJE 2:

Jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije kroz pružanje podrške istraživanju i razvoju, primjeni inovacija, tehnološkom razvoju i promocije sektora

Svrha

Izazovi globalnog tržišnog natjecanja zahtijevaju postizanje izvrsnosti u poslovnim procesima. Inovacije su ključni pokretač produktivnosti, povećane energetske i ekološke učinkovitosti, unaprjeđenja procesa proizvodnje i samih proizvoda te stvaranja novih tržišta.

Svrha ovog prioritetnog područja je unaprijediti sektor pomorske industrije putem ulaganja u tehnološki razvoj i istraživanja te razvoj i komercijalizaciju inovacija putem primjene pametnih tehnologija, što će rezultirati unaprjeđenjem poslovnih i proizvodnih procesa, razvojem novih proizvoda u pomorskoj industriji u skladu sa zahtjevima tržišta te proizvodnjom proizvoda s visokom dodanom vrijednošću.

Opravdanost

Na domaćem i stranom tržištu sve je veći naglasak na proizvodnji koja podrazumijeva visokoekološke i niskoenergetske standarde u proizvodnji, a u tom smjeru se razvija i prateći zakonodavni okvir.

S tim u skladu rastu zahtjevi za novim tehnološkim procesima i specifičnim visokokvalitetnim proizvodima, proizvodima s dodanom vrijednošću. Takve tržišne niše su prilika za strateško pozicioniranje i prepoznatljivost sektora pomorske industrije što će rezultirati povećanjem njegove konkurentnosti. Primjerice, brodogradnja je u Republici Hrvatskoj usmjerena na gradnju jednostavnih i srednje složenih brodova, a upravo u tome segmentu postoji jaka konkurencija. Stoga je, kao dio strategije širenja i osvajanja tržišta ključna preorijentacija na segment tržišta brodova s visokom dodanom vrijednošću.

Mjere za ostvarenje Prioritetnog područja 2

Prioritetno područje „Jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije putem restrukturiranja te pružanja podrške istraživanju i razvoju, primjeni inovacija, tehnološkom razvoju i promocije sektora“ uključuje sljedeće mjere:

- *Jačanje suradnje znanstveno-istraživačkih i gospodarskih institucija, javnih i privatnih inicijativa koje podržavaju istraživanje i razvoj inovacija u sektoru pomorske industrije*
- *Poticanje umrežavanja sektora pomorske industrije s ostalim industrijskim sektorima u cilju generiranja inovativnih ideja i multidisciplinarnih inovativnih projekata*
- *Tehnološka modernizacija proizvodnih kapaciteta brodogradnje i prateće industrije te informatizacija poslovnih procesa*
- *Poticanje razvoja projekata sa svrhom unaprjeđenja postojećih i razvoja novih tehnologija te stvaranja inovativnih proizvoda u sektoru pomorske industrije (primjena KET tehnologija + ICT)*
- *Primjena novih tehnoloških inovacija u proizvodnji usmjerenih štednji energije i korištenju obnovljivih izvora te primjena tehnoloških rješenja za zaštitu okoliša*
- *Razvoj sustava, postupaka i tehnologije u cilju povećanja sigurnosti plovidbe*
- *Poticanje učinkovitijeg upravljanja pomorskim prometom*
- *Ulaganje u znanstveno-istraživačku infrastrukturu*

2.1. Jačanje suradnje znanstveno-istraživačkih i gospodarskih institucija, javnih i privatnih inicijativa koje podržavaju istraživanje i razvoj inovacija u sektoru pomorske industrije

Jedna od mjera za unaprjeđenje istraživanja i razvoja te primjenu inovacija u sektoru pomorske industrije je razvoj institucionalnog okvira za umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora kroz razvoj klastera konkurentnosti.

No, suradnja svih dionika se treba jačati i putem zajedničkih projekata koji će se provoditi ne samo kroz djelovanje klastera konkurentnosti nego i kroz planove i aktivnosti pojedinih dionika koji će na taj način otvoriti mogućnosti unutar samog sektora za daljnji razvoj temeljen na proizvodima i uslugama s visokom dodanom vrijednošću koji su konkurentni na međunarodnom tržištu.

2.2. Poticanje umrežavanja sektora pomorske industrije s ostalim industrijskim sektorima u cilju generiranja inovativnih ideja i multidisciplinarnih inovativnih projekata

Kako bi se ostvario cjelovit pregled novih tehnoloških procesa, inovativnih proizvoda i trendova u gradnji brodova i proizvodnji brodske opreme te uspostavile nove, zajedničke vrijednosti, vrlo je važna uspostava i razvoj zajedničkih komunikacijskih platformi, mreža i klastera između javnih i poslovnih dionika relevantnih za sektor te međusektorska suradnja, posebice s horizontalnim sektorom koji se bavi naprednim (KET) tehnologijama.

2.3. Tehnološka modernizacija proizvodnih kapaciteta brodogradnje i prateće industrije te informatizacija poslovnih procesa

Izvrsnost i povećanje produktivnosti sektora pomorske industrije omogućit će se kroz modernizaciju proizvodnih pogona primjenom inovativnih tehnoloških rješenja kroz robotizaciju, automatizaciju te integraciju ICT i sofisticiranih elektroničkih komponenata u proizvodne procese. Na ovaj način dat će se podrška i centrima kompetencija i razvojno tehnološkim centrima kao jednim od glavnih nositelja uvođenja modernih tehnologija u proizvodne procese.

2.4. Poticanje razvoja projekata sa svrhom unaprjeđenja postojećih i razvoja novih tehnologija te stvaranja inovativnih proizvoda u sektoru pomorske industrije (primjena KET tehnologija + ICT)

Jedan od novih načina povećanja konkurentnosti sektora pomorske industrije jest i razvoj inovativnih proizvoda.

Stvaranjem financijskih, materijalnih i drugih uvjeta postojećim i novoosnovanim trgovačkim društvima omogućit će se njihova konkurentnost kroz primjenu nove tehnologije, uvođenje novih inovativnih usluga i poslovnih procesa te razvoj i proizvodnju inovativnih proizvoda.

U razvoju novih inovativnih proizvoda i usluga i razvoju nove tehnologije ili novih poslovnih procesa bitna je suradnja poslovnog sektora i znanstveno-istraživačkih institucija kroz tzv. zajedničke projekte („Collaborative project“).

Bez primjene naprednih (KET) tehnologija u tradicionalnim sektorima u Republici Hrvatskoj, kao što je sektor pomorske industrije, neće biti moguće uspješno konkurirati na globalnom tržištu.

Primjena ključnih naprednih tehnologija kao što su nano-tehnologija, napredni materijali, fotonika, mikro i nano-elektronika, može osigurati osnovu za široku primjenu novih procesa, uvođenje novih proizvoda i usluga, uključujući razvoj sektorskih niša unutar sektora pomorske industrije u Republici Hrvatskoj.

2.5. Primjena novih tehnoloških inovacija u proizvodnji usmjerenih štednji energije i korištenju obnovljivih izvora energije te primjena tehnoloških rješenja za zaštitu okoliša

Jedan od ključnih uvjeta za povećanje konkurentnosti sektora svakako se odnosi na postizanje visokih ekoloških standarda kako u samom procesu proizvodnje i korištenju odgovarajućih materijala, tako i kao karakteristika finalnih proizvoda (brodska oprema, brod i dr.). U prvom redu to se odnosi na smanjenje energetske potrošnje brodova te podizanje njihovih ekoloških standarda. Primjerice od korištenja kvalitetnijih materijala i nanotehnološkog poboljšanja njegovih svojstava, preko primjene složenih senzora i kontrolnih sustava za sve segmente rada motora, optimalizacije termalnih reakcija i sagorijevanja, ali i efikasnije kontrole navigacijskog sustava, optimalnog rasporeda tereta, pa sve do smanjivanja emisije štetnih plinova i orijentacije na hibridni pristup korištenja dodatnih obnovljivih izvora energije.

Također, doprinos sektora rastu i zapošljavanju moguća je kroz iskorištavanje mogućnosti koje proizlaze iz potražnje za «čistim brodovima» (povećana energetska učinkovitost i smanjene emisije SO_x i NO_x) kao i za plovilima i strukturama primjerenima za podršku i iskorištavanje alternativnih izvora energije.

2.6. Razvoj sustava, postupaka i tehnologije u cilju povećanja sigurnosti plovidbe

Ova mjera odnosi se na tehničku i tehnološku modernizaciju plovidbe u cilju povećanja razine sigurnosti kroz unaprjeđenje postojećih i implementaciju novih rješenja, unaprjeđenje postojećih pravnih propisa te izradu novih pravnih okvira u cilju smanjenja broja nezgoda; povećanje sigurnosti plovidbe kroz razvoj i implementaciju novih, suvremenih sustava označavanja te uvođenjem automatizacije plovidbe.

2.7. Poticanje učinkovitijeg upravljanja pomorskim prometom

Ova mjera usmjerena je na stratešku važnost pomorskog prometa i veza u cilju povećanja konkurentnosti ne samo sektora pomorske industrije nego gospodarstva zemlje u cjelini. Potrebno je osnažiti povezanost luka i terminala, povećati učinkovitosti vodnog prijevoza, osigurati visok stupanj automatizacije luka i terminala te poduzeti mjere za učinkovitije planiranje, usmjeravanje i kontrolu prijevoza. Također, politika pomorskog prometa trebala bi uzeti u obzir sva bitna gospodarska i ekološka pitanja te pitanja javnog zdravlja.

Konkurentnost luka povećava se kroz pružanje potpore i koordinaciju kapacitetima lučkih infrastruktura te nadograđivanjem usluga koje se pružaju (između ostalog i usklađivanjem sa schengenskim zahtjevima u budućnosti) kako bi luke bile privlačnije i brodovima za kružna putovanja te korisnije za lokalne zajednice.

Nadalje, potrebno je proširiti uloge morskih autocesta RH kao sastavnih dijelova glavnih europskih pomorskih prijevoznih koridora te poduzeti aktivnosti za besprekidne prijevozne lance za putnike i teret u svim oblicima prometa, kako bi se osigurala dugoročna konkurentnost pomorskog prometa (za olakšani prijevoz robe moguće je uspostavljanje tzv. logističkih platformi kako bi se olakšao prijevoz unutar RH, među državama članicama EU te prema drugim globalnim gospodarstvima). Također, potrebno je poduzeti mjere za pojednostavljenje i ubrzanje postupaka administrativne i carinske birokracije te razviti ujednačeni skup pravila za pomorski prijevoz kao ključnih preduvjeta za osiguranje slobodnog kretanja robe i osoba u vodama RH i EU-a.

2.8. Ulaganje u znanstveno-istraživačku infrastrukturu

Ova mjera podrazumijeva izgradnju i daljnje razvijanje znanstveno-istraživačke infrastrukture i znanstveno-tehnološke infrastrukture koja se nalazi u okviru tehnoloških platformi prioriternih sektora (centri kompetencije, centri izvrsnosti, laboratoriji za istraživanje i razvoj, centri za transfer tehnologije, tehnološki inkubatori te poslovni inovacijski centri). Znanstveno-istraživačka oprema iznimno je važan resurs te je potrebno razraditi standarde i osigurati uvjete je za njeno optimalno korištenje i održavanje (stvaranje infrastrukturnih centara, osiguranje kvalificiranog i osposobljenog kadra, analitičkog servisa za potrebe sektora i dr.).

Također, ulaganje u znanstveno istraživačku infrastrukturu temelj je za bolje i učinkovitije povezivanje znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora – uspostavom tehnološke platforme i visokotehnološke mreže za industriju koje trebaju predstavljati poveznicu između znanosti i gospodarstva, a čija je primarna uloga davanje podrške industriji, nadogradnja i umrežavanje znanstveno-istraživačke infrastrukture, opreme i osiguranje odgovarajućih ljudskih resursa sukladno potrebama gospodarstva, omogućavanje sinergije između znanstveno-istraživačkih institucija, pružanje informacija o mogućnostima korištenja ljudskih resursa i opreme za istraživanje i razvoj.

PRIORITETNO PODRUČJE 3:

Ulaganje u razvoj ljudskih resursa

Svrha

U cilju povećanja konkurentnosti sektora pomorske industrije potrebno je osigurati bolju povezanost između obrazovnog sustava i gospodarstva, kako bi obrazovni sustav RH i tržište rada pravovremeno i učinkovito mogli odgovoriti na potrebe sektora pomorske industrije.

Opravdanost

Jedna od slabosti sektora pomorske industrije je i neusklađenost tržišta rada i potreba sektora za odgovarajućom i osposobljenom radnom snagom. U tu svrhu potrebno je napraviti detaljnu analizu stanja na osnovu koje će se utvrditi koje su potrebe sektora u određenim područjima unutar RH, postojeći kapaciteti ljudskih resursa, izraditi srednjoročne i dugoročne projekcije razvoja sektora i potreba za radnom snagom kako bi se moglo učinkovito odgovoriti na potrebe sektora - kako sada tako i u budućnosti. Pri tome naglasak treba biti na stjecanju novih znanja i razvijanju novih vještina kako kroz sustav redovnog školovanja tako i kroz sustav cjeloživotnog učenja (kroz programe stručnog osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacije).

Mjere za ostvarenje Prioritetnog područja 3

Prioritetno područje „Ulaganje u razvoj ljudskih resursa“ uključuje sljedeće mjere:

- *Jačanje suradnje između obrazovnog sustava i sektora pomorske industrije u cilju usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada s potrebama sektora*
- *Unaprjeđenje znanja i vještina djelatnika i menadžmenta, među ostalim, uvođenjem tzv. „peer-coachinga“ (učenje dodatnih vještina od kolega koji su u istom poslu), uvođenje naprednog sustava korporativnog upravljanja*
- *Jačanje kapaciteta sektora pomorske industrije kroz provođenje osposobljavanja o poznavanju europskih tržišnih mogućnosti i mogućnosti inovativnog financiranja*

3.1. Jačanje suradnje između obrazovnog sustava i sektora pomorske industrije u cilju usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada s potrebama sektora

Kako bi se odgovorilo definiranim potrebama sektora za novim, specifičnim znanjima koja su rezultat promjena u procesu proizvodnje, primjeni KET-tehnologija te uvođenju novih poslovnih procesa, u izradu novih obrazovnih kurikuluma potrebno je uključiti sve relevantne dionike.

Također, potrebno je promicati inicijative za poticanje mobilnosti učenika/studenata i zaposlenika među gospodarskim sektorima i državama članicama EU - poput višegodišnje akcije za razmjenu studenata, učitelja i mladih profesionalaca prema modelu Erasmus; jačati suradnju između poduzeća i ustanova za osposobljavanje s ciljem pripremanja diplomiranih studenata za poslove u novim područjima i sl.

3.2. Unaprjeđenje znanja i vještina djelatnika i menadžmenta, među ostalim, uvođenjem tzv. „peer-coachinga“ (učenje dodatnih vještina od kolega koji su u istom poslu), uvođenje naprednog sustava korporativnog upravljanja

Slijedeći koncept cjeloživotnog učenja, potrebno je pružati podršku tvrtkama i institucijama u okviru sektora, prilikom provođenja različitih programa osposobljavanja i usavršavanja za svoje djelatnike. Također, u cilju povećanja konkurentnosti sektora pomorske industrije potrebno je povećati produktivnost industrije putem sustavnog podržavanja uvođenja sustava upravljanja kvalitetom i izvrsnošću u proizvodnim procesima i sustavima u okviru postojećih poduzeća.

3.3. Jačanje kapaciteta sektora pomorske industrije kroz provođenje osposobljavanja o poznavanju europskih tržišnih mogućnosti i mogućnosti inovativnog financiranja

Potrebno je osigurati provođenje i dostupnost programa osposobljavanja u cilju upoznavanja tvrtki i institucija u okviru sektora pomorske industrije s mogućnostima plasiranja usluga i proizvoda na europsko i svjetsko tržište, kao i mogućnostima za financiranje razvoja inovativnih proizvoda i tehnologija kroz strukturne i investicijske fondove EU.

PRIORITETNO PODRUČJE 4:

Poboljšanje pristupa financiranju

Svrha

U cilju razvoja i povećanja konkurentnosti sektora pomorske industrije neophodno je upostaviti financijske mehanizame kojima bi se olakšao pristup financijskim instrumentima za potporu projektima.

Također, potrebno je stimulirati ekološki prihvatljivu i inovativnu proizvodnju brodske opreme, razvoj djelatnosti u području pomorskih tehnologija, male brodogradnje, objekata unutarnje plovidbe kroz domaće poticaje i ESI fondove te kroz uspostavu javno-privatnog partnerstva.

Opravdanost

Jedna od izraženijih slabosti sektora pomorske industrije jest upravo slaba dostupnost i nepovoljni izvori financiranja te nerazvijeno tržište rizičnog kapitala. Budući da je poboljšanje pristupa financiranju jedan od temeljnih uvjeta za tehnološku modernizaciju proizvodnih kapaciteta male i velike brodogradnje i prateće industrije, jačanje razvojne i istraživačke djelatnosti u okviru sektora, snažniji razvoj domaće brodske opreme, materijala i dijelova kao i uvjet za unaprjeđenje znanja i vještina radne snage i dr. - pitanje bolje finacijske potpore sektoru pomorske industrije jedno je od ključnih u cilju postizanja veće konkurentnosti sektora.

Mjere za ostvarenje Prioritetnog područja 4

Prioritetno područje „Poboljšanje pristupa financiranju“ uključuje sljedeće mjere:

- *Olakšavanje pristupa zajmovima i inovativnim financijskim instrumentima*
- *Olakšavanje pristupa korištenju instrumenata kohezijske politike*
- *Omogućavanje pristupa financijskim instrumentima vezanima za obrazovanje i znanstveno-istraživačke aktivnosti*

4.1. Olakšavanje pristupa zajmovima i inovativnim financijskim instrumentima

Poticati kreiranje financijske politike kojom će se tvrtkama unutar sektora pomorske industrije omogućiti bolji uvjeti poslovanja i lakši pristup financijskim instrumentima neophodnima za realizaciju većih projekata na domaćem i inozemnom tržištu. Radi se prvenstveno o alternativnim izvorima financiranja malih i srednjih poduzeća kao što su npr. kreditne garancijske sheme i fondovi, garancije USAID DCA (Development Credit Authority), poslovni anđeli (Business Angels), fondovi rizičnog kapitala (Venture Capital i Private Equity fondovi) i sl.

4.2. Olakšavanje pristupa korištenju instrumenata kohezijske politike

Ova mjera odnosi se na osiguranje uvjeta za javne i privatne tvrtke te javne i znanstveno-istraživačke institucije unutar sektora pomorske industrije, kojima će se omogućiti jednostavniji i brži pristup (su)financiranju infrastrukturnih i drugih kapitalnih projekata od osobite važnosti za razvoj sektora pomorske industrije. Takvi projekti bit će (su)financirani iz nacionalnih sredstava ili iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije – ESI fondova (European Structural and Investment Funds) predviđenih za naredno sedmogodišnje razdoblje.

4.3. Omogućavanje pristupa financijskim instrumentima vezanima za obrazovanje i znanstveno-istraživačke aktivnosti

Poticati financijski sektor, kao i druge državne/javne institucije, organizacije civilnog društva i ostale relevantne dionike uključene u kreiranje i provođenje politike obrazovanja i zapošljavanja, na stipendiranje i druge oblike financijskih potpora i poticaja za obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje te znanstveno-istraživačke aktivnosti u okviru sektora pomorske industrije.

FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEŠKIH SMJERNICA ZA RAZVOJ SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE

Kad se govori o provedbi aktivnosti u okviru prioriternih područja Strateških smjernica za razvoj sektora pomorske industrije nužno je definirati i osnovne izvore financiranja. Budući da je razvoj sektora pomorske industrije istaknut kao jedan od prioriteta gospodarskog razvoja u Republici Hrvatskoj, cilj je da se na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini razrađenim multidisciplinarnim mjerama stvori u Republici Hrvatskoj poticajno okruženje za jačanje konkurentnosti sektora pomorske industrije i podigne investicijski potencijal na višu razinu. Budući da provedba Strateških smjernica za razvoj sektora pomorske industrije treba uključivati čitav niz institucija iz javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora, u njihovu se realizaciju, osim poduzetnika i znanstveno-istraživačkih institucija, trebaju uključiti i resorna tijela državne uprave, relevantne nacionalne i regionalne agencije, partnerske institucije, područna (regionalna) i lokalna samouprava.

Temeljni izvor sufinanciranja provedbe Strateških smjernica za razvoj sektora pomorske industrije bit će prvenstveno strukturni instrumenti Kohezijske politike Europske Unije uz osigurana sredstva iz proračuna resornih tijela državne uprave i pripadajućih agencija, županijski i lokalni proračuni, proračuni partnerskih institucija i dr. Pri korištenju fondova Europske unije bit će potrebno voditi brigu o pravilima koja se odnose na zaštitu tržišnog natjecanja (usklađenost dodjele bespovratnih sredstava s horizontalnim potporama EU - Regionalne potpore i Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije).

PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEŠKIH SMJERNICA ZA RAZVOJ SEKTORA POMORSKE INDUSTRIJE

Bez odgovarajućeg sustava praćenja i vrednovanja nije moguće pratiti učinke provedbe prioriteta i mjera postavljenih u okviru Strateških smjernica za razvoj sektora. U okviru Operativnog plana Hrvatskog klastera konkurentnosti pomorske industrije bit će identificirani nositelji aktivnosti, partnerske institucije, glavni pokazatelji kojima se prati uspješna provedba

mjera u okviru prioriternih područja i glavnog strateškog cilja Strateških smjernica za razvoj sektora pomorske industrije te načini praćenja i evaluacije.